YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)

21 päivänä toukokuuta 1999 *

Asiassa T-154/98,

Asia Motor France SA, Ranskan oikeuden mukaan perustettu konkurssissa oleva yhtiö, kotipaikka Chemille (Ranska), edustajanaan pesänhoitaja, asianajaja André-François Bach,

Jean-Michel Cesbron, konkurssissa oleva kauppias, toiminimenään JMC Automobiles, kotipaikka Chemille, edustajanaan pesänhoitaja, asianajaja André-François Bach,

Monin automobiles SA, Ranskan oikeuden mukaan perustettu konkurssissa oleva yhtiö, kotipaikka Bourg-de-Péage (Ranska), edustajanaan pesänhoitaja, asianajaja Nicolas Grandjean,

Europe auto service (EAS) SA, Luxemburgin oikeuden mukaan perustettu konkurssissa oleva yhtiö, kotipaikka Livange (Luxemburg), edustajanaan pesänhoitaja, asianajaja Pierrot Schiltz,

edustajanaan tässä oikeudenkäynnissä asianajaja Jean Claude Fourgoux, Bryssel ja Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Pierrot Schiltz, 4 rue Béatrix de Bourbon,

kantajina,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen pääneuvonantaja Giuliano Marenco ja komissiossa toimiva kansallinen asiantuntija Loïc Guérin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantajat vaativat komission 15.7.1998 tekemän sellaisen päätöksen kumoamista, jolla komissio hylkäsi kantajien kantelut, jotka koskevat EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) vastaisiksi väitettyjä yritysten välisiä yhteistoimintajärjestelyjä,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. D. Cooke sekä tuomarit R. García-Valdecasas ja P. Lindh,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

1 Kantajina olevat yritykset toivat Ranskaan ja myivät siellä japanilaisia merkkejä edustavia ajoneuvoja, jotka oli hyväksytty vapaaseen vaihdantaan muissa yhteisön jäsenvaltioissa eli esimerkiksi Belgiassa ja Luxemburgissa. Tällä hetkellä kantajat ovat konkurssissa.

2 Yksi kantajista eli Jean-Michel Cesbron katsoi kärsivänsä lainvastaisesta yritysten välisestä yhteistoimintajärjestelystä, joka oli tehty viiden japanilaisia autoja Ranskaan maahantuovan yrityksen kesken, jotka olivat Sidat Toyota France, Mazda France Motors, Honda France, Mitsubishi Sonauto ja Richard Nissan SA, joten tämä kantaja kanteli 18.11.1985 komissiolle siitä, että EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa (josta on tullut EY 81 artikla) on rikottu.

3 Kantajat esittivät 29.11.1988 perustamissopimuksen 85 artiklan perusteella uuden kantelun näistä samoista viidestä maahantuojasta.

4 Tässä jälkimmäisessä kantelussa kantajayritykset väittivät, että edellä mainitut viisi japanilaisten autojen maahantuojaa olivat luvanneet Ranskan viranomaisille, että ne eivät myy Ranskan sisäisillä markkinoilla autoja enempää kuin 3 prosenttia niiden autojen määrästä, jotka koko Ranskan alueella on rekiste-

röity edeltävän kalenterivuoden aikana. Nämä maahantuojat sopivat kantajien mukaan tämän kiintiön jakamisesta keskenään aiemmin sovitulla tavalla sulkien järjestelystä kaikki muut yritykset, jotka olisivat halunneet myydä Ranskassa japanilaisia ajoneuvoja, jotka edustavat muita kuin väitetyn yritysten välisen yhteistoimintajärjestelyn osapuolten myymiä merkkejä.

5 Kantajat totesivat vielä tässä kantelussaan, että vastineena tästä oman toiminnan rajoittamisesta Ranskan viranomaiset lisäsivät esteitä niiden japanilaisten ajoneuvojen vapaalle liikkuvuudelle, joiden merkki ei ole jokin niistä viidestä merkistä, joita väitettyyn yritysten väliseen yhteistoimintajärjestelyyn osallistuvat maahantuojat myivät.

6 Komissio pyysi 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204; jäljempänä asetus N:o 17) 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti 9.6.1989 päivätyllä kirjeellään tietoja kantelun kohteena olevilta maahantuojilta. Ranskan alueen teollisuus- ja aluesuunnittelun pääosasto neuvoi 20.7.1989 päivätyllä kirjeellään kyseisiä maahantuojia olemaan vastaamatta yhteen komission esittämistä kysymyksistä, joten komissio pyysi Ranskan viranomaisilta tietoja 16.10.1989 päivätyllä kirjeellään. Ranskan viranomaiset vastasivat tähän tiedonsaantipyyntöön 28.11.1989 todeten erityisesti, että "komission kirjeessään mainitsemien yritysten toimintaa koskevat kyselyt eivät ole asiaankuuluvia, koska tämä toiminta on sidoksissa viranomaisten haluamaan sääntelyn täytäntöönpanoon; näillä yrityksillä ei itse asiassa ole itsenäistä asemaa tässä sääntelyssä".

7 Koska komissio ei vastannut kantajille, ne osoittivat sille 24.11.1989 kirjeen, jossa ne pyysivät sitä määrittelemään kantansa esitettyihin kanteluihin. Kun komissio ei edelleenkään vastannut, kantajat nostivat 20.3.1990 laiminlyönti- ja vahingonkorvauskanteen yhteisöjen tuomioistuimessa. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-72/90, Asia Motor France ynnä muut vastaan komissio, 23.5.1990 antamassaan määräyksessä (Kok. 1990, s. I-2181), että laiminlyönti-

ja vahingonkorvauskanne jätetään tutkimatta siltä osin kuin siinä on kyse komission laiminlyönnistä perustamissopimuksen 30 artiklan tapahtuneeksi väitetyn rikkomisen osalta ja että asia siirretään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen siltä osin kuin siinä on kyse komission laiminlyönnistä perustamissopimuksen 85 artiklan tapahtuneeksi väitetyn rikkomisen osalta ja siitä seuraavasta vastuusta.

8 Komission kilpailuasiain pääosaston pääjohtaja ilmoitti tällä välin 8.5.1990 päivätyllä kirjeellään kantajille neuvoston asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268) 6 artiklan mukaisesti, että komissio ei aikonut ryhtyä toimenpiteisiin kantajien kanteluiden vuoksi, ja pyysi niitä antamaan mahdolliset vastineensa asiassa. Ne toimittivat 29.6.1990 komissiolle vastineensa, joissa ne vakuuttivat kantelujensa olevan perusteltuja.

9 Tässä tilanteessa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa T-28/90, Asia Motor France ynnä muut vastaan komissio, 18.9.1992 antamassaan tuomiossa (Kok. 1992, s. II-2285; jäljempänä Asia Motor France I -tuomio), että kanteessa esitetyistä vaatimuksista ei ole syytä antaa ratkaisua siltä osin kuin kanne perustui EY:n perustamissopimuksen 175 artiklaan (josta on tullut EY 232 artikla). Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta kantajien vahingonkorvausvaatimukset.

10 Myös yhtiö nimeltä Somaco kanteli 5.6.1990 komissiolle seuraavien yhtiöiden toiminnasta (yhtiöt ovat suluissa mainittujen merkkien jälleenmyyjiä ja maahantuojia Martiniquen saarella): CCIE (Toyota), SIGAM (Nissan), SAVA (Mazda), SIDA (Honda) ja Auto GM (Mitsubishi), kaikkien kotipaikka Lamentin (Martinique, Ranska). Tämä kantelu perustui perustamissopimuksen 30 ja 85 artiklaan, ja siinä valitettiin myös Ranskan viranomaisten toiminnasta, koska niiden tavoitteena oli estää se, että valittaja voisi harjoittaa tiettyjä japanilaisia

merkkejä sekä korealaista merkkiä Hyundai edustavien ajoneuvojen rinnakkaistuontia.

11 Komissio ilmoitti Somacolle 9.8.1990 päivätyllä kirjeellään 8.5.1990 päivättyyn, kantajille osoitettuun kirjeeseen viitaten, että se ei aikonut ryhtyä toimenpiteisiin Somacon kantelun vuoksi, ja kehotti sitä asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisesti esittämään vastineensa. Somaco vakuutti 28.9.1990 päivätyssä kirjeessään kantelunsa olevan perusteltu.

12 Komissio ilmoitti kantajille ja Somacolle 5.12.1991 päivätyllä kirjeellään päätöksestään, jolla se hylkäsi 18.11.1985, 29.11.1988 ja 5.6.1990 esitetyt kantelut.

13 Tälle hylkäämiselle oli kaksi perustetta. Ensimmäinen hylkäämisperuste oli se, että valituksen kohteena olevien viiden maahantuojan menettely oli oleellinen osa japanilaisten autojen tuonnissa Ranskaan noudatettavaa Ranskan viranomaisten politiikkaa. Tämän politiikan mukaan viranomaiset vahvistavat paitsi Ranskaan vuosittain hyväksyttävät ajoneuvojen kokonaismäärät myös näiden määrien jakoperusteet. Toinen hylkäämisperuste oli se, että kantelijoiden edun ja tapahtuneeksi väitetyn rikkomisen välillä ei ollut yhteyttä, koska EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mahdollinen soveltaminen ei korjaisi tilannetta, jonka takia kantelijat katsoivat kärsivänsä vahinkoa.

14 Kantajat ja Somaco nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 4.2.1992 jättämällään kannekirjelmällä kanteen edellä mainitun 5.12.1991 tehdyn päätöksen kumoamiseksi.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi asiassa T-7/92, Asia Motor France ynnä muut vastaan komissio, 29.6.1993 antamallaan tuomiolla (Kok. 1993, s. II-669, jäljempänä Asia Motor France II -tuomio) 5.12.1991 tehdyn päätöksen siltä osin kuin se koski EY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa yhtäältä, koska ensimmäinen hylkäämisperuste perustui komissiolle esitettyjen seikkojen virheelliseen aineelliseen ja oikeudelliseen arviointiin, ja toisaalta, koska toinen hylkäämisperuste oli oikeudellisesti virheellinen.

16 Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että 5.12.1991 tehdyssä päätöksessä oli ilmeinen tosiseikkoja koskeva arviointivirhe, koska siinä hylättiin kantelut sillä perusteella, että niiden kohteena olevat talouden toimijat eivät olleet toimineet mitenkään itsenäisesti tai että niillä ei ollut ollut minkäänlaista "toimintavapautta", vaikka kantelijat olivat osoittaneet tämän perusteen virheellisyyden komissiolle toimittamallaan täsmällisellä ja yksityiskohtaisella näytöllä, ja tämän arviointivirheen takia komissio teki oikeudellisen virheen, joka koski sitä, voidaanko EY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa soveltaa kantelun kohteena olevien toimijoiden toimintaan.

17 Tämän tuomion antamisen jälkeen komissio osoitti 25.8.1993 asetuksen N:o 17 11 artiklan 1 kohdan mukaiset tietojensaantipyynnöt Ranskan viranomaisille ja Martiniquen jälleenmyyjille, joita koskevan kantelun Somaco oli tehnyt 5.6.1990.

18 Martiniquen jälleenmyyjät vastasivat komission tietojensaantipyyntöön lokakuussa 1993. Neljä niistä esitti selvityksensä tueksi jäljennöksiä asiakirjoista, jotka niiden mukaan osoittavat, että viranomaiset jakoivat näiden jälleenmyyjien tuomiin merkkeihin sovelletut tuontikiintiöt, joten kiintiöiden syynä ei ollut näiden yritysten välinen yhteistoimintajärjestely.

19 Ranskan viranomaiset vastasivat tietojensaantipyyntöön 11.11.1993 päivätyllä kirjeellään.

20 Kantajat ja Somaco osoittivat komissiolle 19.10.1993 vaatimuskirjeen EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan mukaisesti.

21 Komissio osoitti kantajille ja Somacolle 10.1.1994 asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisen ilmoituksen. Se antoi niille myös jäljennöksen tietojensaantipyyntöihin tulleista vastauksista ja antoi niille mahdollisuuden tarkastella komissiolle esitettyä asiakirjanäyttöä. Kantajat ja Somaco esittivät vastineensa 9.3.1994 päivätyllä kirjeellään.

22 Kantajat ja Somaco osoittivat 2.8.1994 uuden vaatimuskirjeen komissiolle.

23 Komissio ilmoitti 13.10.1994 päivätyllä kirjeellään kantajille ja Somacolle uudesta päätöksestä, jolla se hylkäsi niiden kantelut. Tässä päätöksessä toistettiin ainoastaan ensimmäinen 5.12.1991 tehdyssä päätöksessä mainituista hylkäämisperusteista.

24 Kantajat ja Somaco nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 12.12.1994 jättämällään kannekirjelmällä laiminlyönti-, kumoamis- ja vahingonkorvauskanteen. Tämä kanne nostettiin komissiota vastaan sen 13.10.1994 tekemästä päätöksestä.

25 Asiassa T-387/94, Asia Motor France ynnä muut vastaan komissio, 18.9.1996 antamallaan tuomiolla (Kok. 1996, s. II-961, jäljempänä Asia Motor France III -tuomio) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta kantajien ja Somacon esittämät, laiminlyöntiä ja vahingonkorvausta koskevat vaatimukset. Sitä vastoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission

13.10.1994 tekemän päätöksen siltä osin kuin sillä hylättiin 18.11.1985 ja 29.11.1988 päivätyt kantelut. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio oli tehnyt tosiseikkojen osalta ilmeisen arviointivirheen katsoessaan käytössään olevien tietojen perusteella, että emämaa Ranskassa hyväksytyt maahantuojat olivat siinä määrin epäitsenäisiä, ettei niihin sen takia voitu soveltaa EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki tällaisen päätelmän todettuaan, että komissio oli edellä mainittujen kantelujen osalta perustanut päätöksensä samoihin seikkoihin, joita se oli 5.12.1991 tekemässään päätöksessä käyttänyt perusteena sille, että kyseessä olevat talouden toimijat eivät olleet toimineet mitenkään itsenäisesti tai että niillä ei ollut ollut minkäänlaista "toimintavapautta". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että koska emämaa Ranskassa sovellettavasta tuontijärjestelmästä ei ollut esitetty uusia tietoja, 13.10.1994 tehdyn päätöksen perustaksi ei ollut esitetty objektiivisia, asiaankuuluvia ja yhtäpitäviä seikkoja, jotka osoittaisivat, että Ranskan viranomaiset olisivat yksipuolisesti painostaneet kyseisiä yrityksiä pakottavalla tavalla, jotta ne toimisivat kanteluissa ilmiannetulla tavalla.

26 Tämän tuomion antamisen jälkeen komissio osoitti 7.5.1997 valitusten kohteina olleille viidelle, emämaa Ranskaan maahantuontia harjoittavalle yritykselle uudet asetuksen N:o 17 11 artiklan 1 kohdan mukaiset tietojensaantipyynnöt.

27 Kun komissio oli saanut vastaukset tietojensaantipyyntöihinsä, se osoitti kantajille 7.10.1997 asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaisen ilmoituksen. Kantajat esittivät 5.12.1997 päivätyllä kirjeellään tätä ilmoitusta koskevat vastineensa.

28 Komissio ilmoitti 16.7.1998 päivätyllä kirjeellään kantajille päätöksestään hylätä jälleen kantajien kantelut (jäljempänä riidanalainen päätös). Komission mukaan sen 7.5.1997 esittämiin tietojensaantipyyntöihin saamat vastaukset osoittavat, että Ranskan viranomaiset päättävät yksipuolisesti perusteista, joiden mukaan kantelujen kohteena olleiden viiden maahantuojan kesken jaetaan 3 prosentin kokonaiskiintiö, ja velvoittavat nämä maahantuojat noudattamaan omia osuuksiaan tästä kiintiöstä. Ranskan viranomaisten harjoittama painostus koskee

komission mukaan kutakin maahantuojaa yksilöllisesti eikä kaikkia yhdessä. Missään tapauksessa asia ei koske yhteisön etua siten, että komissio voisi perustellusti jälleen puuttua asiaan.

29 Tässä tilanteessa kantajat nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 23.9.1998 jättämällään kannekirjelmällä tämän kanteen.

30 Kanne on jaettu viiteen osaan.

31 Ensimmäinen osa on nimeltään "Kanteen kohde", ja siinä muistutetaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, joka koskee sitä, että jäsenvaltiot eivät saa tehdä tyhjäksi EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan tehokasta vaikutusta.

32 Toinen osa on nimeltään "Päätös, joka tehtiin 15.—16.7.1998 ja jonka kumoamista vaaditaan", ja siinä esitetään 7.10.1997 päivätyn ilmoituksen pääasialliset perusteet ja joitakin niitä koskevia huomautuksia sekä toistetaan sanasta sanaan kantajien 5.12.1997 esittämät vastineet. Tämän toisen osan lopussa täsmennetään, että "komission hylkäämät vastineet ovat kantajien esittämien perusteluiden perusta".

33 Kolmas osa on nimeltään "Tässä asiassa aiemmin annetut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisut", ja tässä osassa kannekirjelmää on lyhyt yhteenveto asian tosiseikoista. Liitteenä on jäljennökset

Asia Motor France I-, Asia Motor France II- ja Asia Motor France III -tuomioista sekä edellä mainitusta määräyksestä asiassa Asia Motor France ynnä muut vastaan komissio.

34 Neljäs osa on nimeltään "Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 18.9.1996", ja tässä osassa on toistettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämät tärkeimmät huomiot 18.11.1985 ja 29.11.1988 tehdyistä kanteluista. Myös neljännen osan lopussa täsmennetään, että kantajien 5.12.1997 esittämät vastineet "ovat tämän kanteen perusta, ja niissä tiivistetään kumoamiskanteen tueksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyt kanneperusteet".

35 Viides osa on nimeltään "Kumoamisperusteet", ja siinä todetaan seuraavaa:

"Koska komissio on kieltäytynyt ottamasta huomioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen aiemmin antamia tuomioita ja sille annettuja määräyksiä tutkia asiakirja-aineisto uudelleen keräämiensä objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella sekä tehdä lopulta niiden perusteella yhteisön oikeuden mukainen päätös, ei ole muuta mahdollisuutta kuin kumota tämä päätös, koska komissio on tehnyt parhaansa ollakseen löytämättä seikkoja, joiden perusteella päätös olisi pitänyt kumota.

Komissio on arvioinut samalla tavalla virheellisesti tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja ja rikkonut samalla tavalla perustamissopimusta, ikään kuin se valittuaan tietoisesti alusta asti virheellisen toimintatavan ei voisi kuvitellakaan muuta vaihtoehtoa kuin jatkaa samaan tapaan eli pitäytyä virheessään.

Komissio epäilemättä uskoo sen politiikan takia perikatoon saatettujen kantelijayritysten äärimmäiseen kurjuuteen ja olettaa niiden luopuvan oikeuksistaan.

On järkyttävää todeta komission kaltaisen toimielimen väittävän nyt silmäänsä räpäyttämättä, että valitus on esitetty niin kauan sitten (13 vuotta) eli toisin sanoen että menettely on kestänyt niin kauan, että yrityksillä, jotka ovat uhreja ja Euroopan kansalaisilla, ei enää ole suojan tarvetta, vaikka juuri komissio on vastuussa siitä, että menettely on sen lainvastaisten päätösten takia kestänyt niin kauan.

Komissio ei ole 13 vuoden aikana kyennyt hankkimaan todisteita tällaisista pakottavista painostuskeinoista.

Kohtuussyistä yritysten välisten yhteistoimintajärjestelyn osapuolille ja niiden liitolle olisi pitänyt osoittaa väitetiedoksianto 13 vuotta sitten. Jo tällöin tämä yhteistoimintajärjestely oli kyllin vakiintunut. Kanteluiden kohteena olleiden yritysten olisi keskusteluissa pitänyt osoittaa, että oman toiminnan rajoittamiseksi kutsutussa järjestelyssä, josta ne saivat vastineen (muun muassa japanilaisten kilpailijoiden sulkeminen markkinoilta), ei ollut kyse kaupallisista valinnoista vaan Ranskan valtion käyttämistä pakottavista painostuskeinoista, joiden takia yritykset saattaisivat kärsiä huomattavia menetyksiä.

Näiden 13 vuoden aikana komissio ei ole kyennyt hankkimaan näyttöä tällaisista pakottavista painostuskeinoista.

Tässä tilanteessa kantajat vaativat pelkästään ja yksinkertaisesti kumoamaan 15.—16.7.1998 tehdyn päätöksen ja varaavat itselleen oikeuden vaatia vahingonkorvausta komission toiminnan takia."

36 Komissio esitti erillisellä, 29.10.1998 päivätyllä asiakirjalla prosessiväitteen. Se vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta;

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

37 Kantajat esittivät 30.12.1998 oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa, joissa ne vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää oikeudenkäyntiväitteen;

— velvoittaa komission korvaamaan tästä oikeudenkäynnin vaiheesta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

38 Työjärjestyksen 114 artiklassa todetaan, että jos asianosainen haluaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisevan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan väitteen käsittelemättä itse pääasiaa, asianosaisen on tehtävä siitä hakemus erillisellä asiakirjalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi päättää, ettei ole aiheellista aloittaa suullista käsittelyä, ja ratkaista hakemusta koskevan asian perustellulla määräyksellä. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että se on saanut asiakirja-aineistosta riittävästi tietoja, ja päättää, ettei ole syytä aloittaa suullista käsittelyä.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

39 Komissio muistuttaa, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan ja työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kanteessa on mainittava "oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista".

40 Komissio väittää, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kanteessa ei ole mainittu oikeudellisia perusteita eikä väitteitä, jotka kantajat esittävät vaatimustensa tueksi, joten kanne ei täytä edellä mainituissa määräyksissä asetettuja vaatimuksia.

41 Komissio täsmentää, että sillä perusteella, että kantajat viittaavat 5.12.1997 päivättyihin vastineisiinsa, ei myöskään voida yksilöidä, miltä osin riidanalaista päätöstä moititaan, "vaikka asiaa muodollisesti tarkastellen näin voitaisiin korvata se, että kanteessa ei ole mainittu kanneperusteita". Komissio lisää, että nämä vastineet eivät missään tapauksessa ole merkityksellisiä, koska ne on annettu ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, minkä takia niitä ei voida ottaa huomioon.

42 Väitteidensä tueksi komissio toteaa, että yhteisöjen tuomioistuimet ovat todenneet, että kanneperusteiden esittäminen ei ole sidoksissa työjärjestyksessä käytettyyn termistöön eikä siinä esitettyyn luetteloon ja että saattaa olla riittävää, että kanneperusteista esitetään pikemminkin niiden sisältö kuin oikeudellinen luonnehdinta, kunhan nämä perusteet ilmenevät kannekirjelmästä kyllin selvästi (yhdistetyt asiat 19/60, 21/60, 2/61 ja 3/61, Fives Lille Cail ym. v. Korkea viranomainen, tuomio 15.12.1961, Kok. 1961, s. 559 ja asia T-85/92, De Hoe v. komissio, määräys 28.4.1993, Kok. 1993, s. II-523). Komissio lisää, että näissä samoissa asioissa yhteisöjen tuomioistuimet totesivat, ettei kannekirjelmä, jossa mainitaan kanneperusteet abstraktisti, täytä EY:n tuomioistuimen perussäännössä ja työjärjestyksessä asetettuja edellytyksiä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kanneperuste on esitettävä riittävän selvästi ja täsmällisesti, jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi harjoittaa valvontaansa ja jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa. On siis tarpeen, että ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin tietty kanneperuste perustuu, käyvät ilmi ainakin pääpiirteittäin itse kannekirjelmästä, kunhan ne on esitetty johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi (em. asia De Hoe v. komissio ja asia T-84/96, Cipeke v. komissio, tuomio 7.11.1997, Kok. 1997, s. II-2081).

43 Komissio viittaa seuraavaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jossa todetaan, että kannekirjelmää voidaan tukea ja täydentää tietyiltä osin viittaamalla sen liitteenä olevien asiakirjojen kohtiin, mutta viittaamalla yleisluonteisesti joihinkin asiakirjoihin, vaikka ne olisivatkin kannekir-

jelmän liitteinä, ei korjata sitä, että kanteessa ei ole mainittu olennaisia oikeudellisia perusteita ja perusteluja, jotka siinä on esitettävä. Komissio muistuttaa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi omalla arvioinnillaan korvata kantajan arviointia eikä yrittää etsiä ja tunnistaa liitteistä perusteita, joihin kanteen voitaisiin katsoa perustuvan, koska liitteillä on puhtaasti todistuksellinen ja täydentävä tehtävä (em. asia Cipeke v. komissio; em. asia De Hoe v. komissio ja asia T-56/92, Koelman v. komissio, määräys 29.11.1993, Kok. 1993, s. II-1267). Komissio huomauttaa, että edellä mainitussa asiassa De Hoe vastaan komissio antamassaan määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi myös, että EY:n tuomioistuimen perussäännössä ja työjärjestyksessä asetettuja vaatimuksia ei täytetä myöskään siten, että kanteessa toistetaan valituksen koko sisältö.

44 Väitteidensä tueksi komissio toteaa myös, että yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneesti jättänyt tutkimatta EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla nostetut kanteet, joissa ei esitetä täsmällisiä väitteitä, joista yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään lausumaan, eikä vähintään pääpiirteittäin ilmoiteta niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, joihin väitteet perustuvat, vaan ainoastaan viitataan virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa ilmoitettuihin perusteluihin (asia C-347/88, komissio v. Kreikka, tuomio 13.12.1990, Kok. 1990, s. I-4747; asia C-43/90, komissio v. Saksa, tuomio 13.3.1992, Kok. 1992, s. I-1909 ja asia C-375/95, komissio v. Kreikka, tuomio 23.10.1997, Kok. 1997, s. I-5981). Komissio lisää, että yhteisöjen tuomioistuin on jättänyt tutkimatta myös kanteet, joissa ei täsmennetä millään tavalla tosiseikkoja ja olosuhteita, joiden perusteella jäsenvaltion väitetään jättäneen noudattamatta jäsenyysvelvoitteensa (asia C-52/90, komissio v. Tanska, tuomio 31.3.1992, Kok. 1992, s. I-2187).

45 Lopuksi komissio väittää, että yhteisöjen tuomioistuin on jättänyt tutkimatta valitukset, joissa ei mainita tarkasti sen tuomion riitautettuja kohtia, jonka kumoamista vaaditaan, samoin kuin oikeudellisia väitteitä, jotka tukevat tätä vaatimusta erityisesti, vaan ainoastaan kerrataan tai toistetaan sanasta sanaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut (asia C-73/95 P, Viho v. komissio, tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5457; asia C-26/94 P, X v. komissio, määräys 26.9.1994, Kok. 1994, s. I-4379; asia C-148/96 P(R), Goldstein v. komissio, määräys 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3883; asia C-19/95 P, San Marco v. komissio, määräys 17.9.1996, Kok. 1996, s. I-4435 ja asia C-293/95 P, Odigitria v. neuvosto ja komissio, määräys 28.11.1996, Kok. 1996, s. I-6129).

46 Kantajat vastaavat tähän oikeudenkäyntiväitteeseen väittämällä, että riittää, kun kanteen perusteella on mahdollista yksilöidä kantajan vaatimukset, vaikka kanteessa ei mainittaisikaan sen perustana olevia perustamissopimuksen määräyksiä tai vaikka siinä vedottaisiin virheelliseen oikeussääntöön eikä käytettäisi tavanomaista termistöä (yhdistetyt asiat 2/63—10/63, Società Industriale Acciaierie San Michele ym. v. Korkea viranomainen, tuomio 16.12.1963, Kok. 1963, s. 661 ja asia 12/68, X v. valvontavaliokunta, tuomio 7.5.1969, Kok. 1969, s. 109). Ratkaisevaa on, voidaanko kanteen perusteella varmasti todeta, minkälainen oikeudellinen ulottuvuus mainituilla kanneperusteilla on. Näillä edellytyksillä kanteessa voidaan joidenkin oikeusriidan seikkojen osalta viitata oikeudellisiin perusteisiin ja perusteluihin, jota on esitetty yhteisöjen tuomioistuimissa käsiteltävinä olleissa asioissa (asia 4/69, Lütticke v. komissio, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325).

47 Kantajat kiistävät, että komission oikeudenkäyntiväitteensä tueksi mainitsemalla oikeuskäytännöllä olisi asiassa merkitystä. Ne väittävät ensinnäkin, että edellä mainituissa asioissa De Hoe vastaan komissio ja Koelman vastaan komissio annetuissa määräyksissä ja asiassa Cipeke vastaan komissio annetussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti kanteet tutkimatta sillä perusteella, että niissä viitattiin ylimalkaisesti liitteinä olleisiin asiakirjoihin. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole mitenkään viitattu liitteisiin. Erityisesti on huomattava, että 5.12.1997 päivätyt vastineet ovat kiinteä osa valitusta. Toiseksi kantajat väittävät, että komission mainitsemien, asioissa komissio vastaan Kreikka ja komissio vastaan Tanska sekä komissio vastaan Saksa annettujen tuomioiden mukaista oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, koska niissä oli kyse jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevista kanteista. Edellä mainitut asiassa Viho vastaan komissio annettu tuomio ja asioissa X vastaan komissio, Goldstein vastaan komissio, San Marco vastaan komissio ja Odigitria vastaan neuvosto ja komissio annetut määräykset koskivat valituksia, jotka jätettiin tutkimatta sillä perusteella, että niissä vain toistettiin sanasta sanaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut.

48 Kantajien mukaan kanteessa on esitetty neljä perustetta riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi: ensimmäinen koskee ilmeistä arviointivirhettä, toinen perustelujen riittämättömyyttä, kolmas puolustautumisoikeuksien loukkaamista ja neljäs perustamissopimuksen rikkomista. Kantajat täsmentävät, että ensimmäinen ja

neljäs kanneperuste on nimenomaisesti mainittu kanteessa, kun taas toinen ja kolmas ilmenevät "implisiittisesti mutta kyllin ymmärrettävästi".

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

49 EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan ensimmäisen kohdan, jota sovelletaan tämän perussäännön 46 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ja työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kanteessa on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Termistöstä riippumatta tämän maininnan on oltava riittävän selvä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaista asian tarpeen vaatiessa ilman muita tietoja. Jotta kanne voitaisiin ottaa tutkittavaksi, on oikeusvarmuuden ja hyvän oikeudenhoidon takaamiseksi tarpeen, että kanteen perustana olevat olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat käyvät ilmi ainakin pääpiirteittäin itse kannekirjelmästä, kunhan ne on esitetty johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi. Kannekirjelmää voidaan tukea ja täydentää tietyiltä osin viittaamalla sen liitteenä olevien asiakirjojen kohtiin, mutta viittaamalla yleisluonteisesti joihinkin asiakirjoihin, vaikka ne olisivatkin kannekirjelmän liitteinä, ei korjata sitä, että kanteessa ei ole mainittu olennaisia oikeudellisia perusteita ja perusteluja, jotka siinä on edellä mainittujen säännösten mukaan mainittava (em. asia De Hoe v. komissio, määräyksen 20 kohta).

50 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantajien 5.12.1997 päivätyt vastineet on otettava kokonaisuudessaan huomioon arvioitaessa, täyttääkö kanne edellä mainittujen säännösten mukaiset edellytykset. Kanteen tekstissä kantajat ovat nimittäin toistaneet näiden vastineiden koko sisällön mainiten nimenomaisesti, että ne ovat kanteiden perustana (10 ja 14 kohta). Tässä tilanteessa tätä toistamista ei voida rinnastaa siihen, että pelkästään viitataan liitteeseen, eikä siihen, että yksinkertaisesti ja pelkästään toistetaan jokin liite, minkä osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin edellä mainitussa asiassa De Hoe vastaan komissio annetussa määräyksessä katsoi, että edellä mainittujen säännösten mukaiset edellytykset eivät täyttyneet.

51 Väite, jonka mukaan nämä vastineet on tehty ennen kuin riidanalainen päätös tehtiin, ei ole relevantti, koska riidanalainen päätös on sisällöltään olennaisilta osin samanlainen kuin komission 7.10.1997 päivätty ilmoitus, johon vastineilla oli tarkoitus vastata.

52 Toiseksi on todettava, että kanteessa on mainittu nimenomaisesti kaksi kanneperustetta. Kantajat väittävät, että komissio on ensinnäkin tehnyt "samat ilmeiset tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat arviointivirheet" (kanteen s. 5 ja 15) ja toiseksi rikkonut "samalla tavalla perustamissopimusta" (kanteen s. 15).

53 Kanteessa näiden kahden kanneperusteen tueksi esitetyt väitteet ovat niin selvät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi valvoa riidanalaisen päätöksen laillisuutta ja vastaaja voi puolustautua tarkoituksenmukaisella tavalla (asia T-378/94, Knijff v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 16.10.1996, Kok.H. 1996, s. II-1341).

54 Ensimmäisen kanneperusteen osalta kantajat väittävät kanteen perusteella, samalla tavalla kuin ne olivat väittäneet asioissa, joissa annettiin Asia Motor France II- ja Asia Motor France III -tuomiot, että komissio on tehnyt tosiseikkoja arvioidessaan ilmeisen arviointivirheen, koska se on katsonut, että emämaa Ranskassa hyväksyttyjen maahantuojien toiminta oli siinä määrin epäitsenäistä, ettei siihen voinut soveltaa EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa (kanteen s. 5, 6 ja 15). Kantajat muistuttavat, että Asia Motor France III -tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Ranskan oikeudessa ei ole mitään pakottavaa oikeussääntöä, joka olisi velvoittanut kantelujen kohteena olevat maahantuojat toimimaan kanteluissa mainitulla tavalla. Tässä tilanteessa

komissio saattoi kantajien mukaan hylätä kantelut sillä perusteella, että maahantuojat eivät toimineet itsenäisesti, ainoastaan, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella ilmenee, että Ranskan viranomaiset ovat yksipuolisesti painostaneet kyseisiä yrityksiä pakottavalla tavalla, jotta ne toimisivat kanteluissa ilmiannetulla tavalla (kanteen s. 6, 7, 12 ja 13). Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa komission uusilla tutkintatoimillaan keräämät tiedot eivät kantajien mukaan ole tällaisia seikkoja (kanteen s. 4, 7, 14 ja 15). Näitä tietoja ei myöskään kerätty huolellisessa ja puolueettomassa tutkinnassa, eikä niitä todella analysoitu (kanteen s. 7, 8, 9 ja 10).

55 Toista kanneperustetta on kanteen perusteella tulkittava siten, että kantajat moittivat komissiota siitä, ettei se ole ryhtynyt Asia Motor France III -tuomion täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin ja että se on näin rikkonut EY:n perustamissopimuksen 176 artiklaa. Kantajat eivät tosin ole nimenomaisesti maininneet tätä määräystä. Yhteisöjen tuomioistuimet ovat kuitenkin todenneet, että on syytä myöntää, että kanneperusteiden esittäminen ei ole sidoksissa työjärjestyksessä käytettyyn termistöön eikä siinä esitettyyn luetteloon ja että saattaa olla riittävää, että kanneperusteesta esitetään pikemminkin niiden sisältö kuin oikeudellinen luonnehdinta, kunhan nämä perusteet ilmenevät kanteesta kyllin selvästi (em. asia Fives Lille Cail ym. v. Korkea viranomainen ja em. asia De Hoe v. komissio, määräyksen 21 kohta).

56 Toisessa kanneperusteessaan kantajat väittävät erityisesti, että riidanalaisessa päätöksessä toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa Asia Motor France III -tuomiossa yksilöimät tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat virheet (kanteen s. 5, 9 ja 15). Tämän väitteensä tueksi kantajat esittävät kaksi seikkaa. Ensinnäkään komissio ei niiden mukaan ole tehnyt luotettavalla tavalla eikä huolellisesti tutkintaa sellaisten objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen keräämiseksi, joiden perusteella ilmenisi, että Ranskan viranomaiset olisivat yksipuolisesti painostaneet kyseisiä yrityksiä pakottavalla tavalla, jotta ne toimisivat kanteluissa ilmiannetulla tavalla (kanteen

s. 6, 9, 10 ja 15). Toisekseen komissio ei ole esittänyt mitään uutta seikkaa, joka osoittaisi tällaista painostusta käytetyn (kanteen s. 8 ja 14).

57 Kanteessa ei ole mitään muuta kanneperustetta, joka olisi EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan ensimmäisen kohdan ja työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräysten mukainen.

58 Toisin kuin kantajat väittävät oikeudenkäyntiväitettä koskevissa huomautuksissaan, kanteesta ei siis ilmene, että kantajat olisivat vedonneet myös perustelujen riittämättömyyttä tai puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeviin kanneperusteisiin.

59 Vaikka oletettaisiin, että kanteessa implisiittisesti viitataan tällaisiin kanneperusteisiin, on todettava, että niiden tueksi ei ole esitetty mitään kyllin selvää väitettä.

60 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi on pätevästi saatettu ainoastaan kaksi kanneperustetta, joista toinen koskee ilmeistä arviointivirhettä ja toinen EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan rikkomista.

61 On todettava, että kanne otetaan tutkittavaksi näin rajattuna ja että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) **Kanne otetaan tutkittavaksi siltä osin kuin kanneperusteena on ilmeinen arviointivirhe ja EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan (josta on tullut EY 233 artikla) rikkominen.**

2) **Muilta osin kanne jätetään tutkimatta.**

3) **Vastaajalle asetetaan määräaika esittää vastine, jossa se ottaa kantaa ainoastaan kahteen edellä mainittuun kanneperusteeseen, sellaisina kuin niitä on selvitetty tässä määräyksessä.**

4) **Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Annettiin Luxemburgissa 21 päivänä toukokuuta 1999.

H. Jung

kirjaaja

J. D. Cooke

viidennen jaoston puheenjohtaja